

галузі промисловості (машинобудування, фармацевтична промисловість) залишаються відносно невисокими, а їхня частка не перевищує 3% від загального обсягу ПІП, що загалом свідчить про низьку технологічну місткість інвестицій в економіці України.

Література:

1. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010-2022 роки. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_e_bez.htm (дата звернення: 07.03.2024).

2. Прямі інвестиції в Україну: залишки за видами економічної діяльності. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 07.03.2024).

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА НЕВИЗНАЧЕНІСТЮ У КОНТЕКСТІ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ

Гацько А.Ф., доктор економічних наук, професор,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6834-5043>
Копійковський Ю.М., здобувач третього (освітньо-наукового) РВО,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Агропродовольчий сектор є одним з найважливіших галузей для будь-якої країни, забезпечуючи не лише продовольчу безпеку, але й впливаючи на економічний розвиток, соціальну стабільність та екологічну рівновагу. Проте, цей сектор постійно стикається з різноманітними ризиками та невизначеністю, які можуть серйозно підірвати його стійкість та ефективність. У зв'язку з цим, стратегічне управління ризиками та невизначеністю стає важливою складовою успішності агропродовольчих підприємств. У даній статті розглянемо виклики, з якими стикається агропродовольчий сектор, а також стратегії їх подолання.

Виклики агропродовольчого сектору

Перш за все, агропродовольчий сектор піддається впливу природних факторів, таких як погодні умови, кліматичні зміни та природні катастрофи. Негативний вплив цих факторів може призвести до втрат врожаю, зниження якості продукції та збільшення виробничих витрат.

Другим важливим викликом є висока невизначеність ринкових умов. Агропродовольчий ринок підданий коливанням попиту, цін на сировину, змінам у споживчих вподобаннях та технологічному прогресі. Ця невизначеність ускладнює планування виробництва та реалізації продукції.

Третім викликом є соціальні аспекти, такі як демографічні зміни, зміна споживчих вподобань та стандарти якості та безпеки продукції. Крім того, агропродовольчий сектор також стикається з труднощами в залученні та утриманні кваліфікованого персоналу.

Стратегії подолаття викликів

Для ефективного управління ризиками та невизначеністю у агропродовольчому секторі необхідно впроваджувати комплексні стратегії:

1. Диверсифікація виробництва: Розширення асортименту продукції може зменшити вплив ризиків на підприємство, розподіливши ризики між різними напрямками виробництва.

2. Використання інноваційних технологій: Впровадження сучасних технологій вирощування та обробки продукції дозволить підприємствам збільшити врожайність, покращити якість продукції та знизити витрати.

3. Створення резервів і резервних планів: Розробка планів дій у випадку негативних подій, таких як погіршення погодних умов або вибух епідемії захворювань, дозволить підприємствам швидко реагувати на зміни та зменшити їх негативний вплив.

4. Страхування ризиків: Використання страхових послуг допоможе покрити фінансові втрати, пов'язані з різними ризиками, такими як втрата врожаю або збільшення витрат на виробництво.

5. Співпраця з державними органами і науково-дослідними установами: Взаємодія з урядовими інституціями та науковими дослідницькими центрами може допомогти підприємствам отримати доступ до інформації та ресурсів, необхідних для ефективного управління ризиками та невизначеністю.

6. Екологічна урбанізація: Розвиток міських агропромислових комплексів та вертикальних ферм може зменшити залежність від погодних умов і забезпечити стабільний виробничий процес.

7. Розвиток альтернативних джерел доходу: Вирощування не тільки продукції харчування, але й виробництво біопалива, екологічних добрив чи інших біобазових продуктів може стати додатковим джерелом прибутку та зменшити ризики вирощування традиційної сільськогосподарської продукції.

8. Оптимізація логістичних процесів: Ефективне управління логістичними процесами, такими як транспортування, зберігання та доставка, є важливим аспектом стратегічного управління ризиками. Розробка оптимальних маршрутів доставки та використання сучасних технологій в цій сфері може допомогти знизити витрати та ризики, пов'язані з втратою продукції під час транспортування.

9. Стійке виробництво та використання ресурсів: Використання стійких методів виробництва та використання екологічно чистих технологій дозволить підприємствам зменшити вплив на навколишнє середовище та підвищити стійкість до змін у кліматичних умовах.

10. Контроль якості та сертифікація: Ретельний контроль якості продукції та дотримання стандартів сертифікації є важливими складовими ефективного управління ризиками. Введення систем якості та сертифікації дозволить підприємствам забезпечити високу якість своєї продукції та підтвердити її відповідність міжнародним стандартам.

11. Створення мережі партнерів та співпраця з громадськістю: Взаємодія з іншими підприємствами, організаціями та громадськістю може допомогти підприємствам управляти ризиками та невизначеністю шляхом обміну інформацією, ресурсами та підтримки спільних проєктів.

12. Постійне навчання та розвиток персоналу: Розвиток знань та навичок персоналу є важливим елементом стратегічного управління ризиками. Підприємства повинні інвестувати в навчання своїх працівників з питань безпеки, якості та ефективності виробництва.

13. Моніторинг та аналіз ризиків: Постійний моніторинг ризиків та аналіз їхнього впливу дозволяють підприємствам своєчасно виявляти потенційні загрози та реагувати на них.

У висновку, стратегічне управління ризиками та невизначеністю у контексті агропродовольчого сектору є невід'ємною складовою успіху підприємств у цій галузі. Шляхом впровадження комплексних стратегій, спрямованих на мінімізацію ризиків та ефективне управління невизначеністю, агропродовольчі підприємства можуть забезпечити стійкий розвиток та конкурентоспроможність у глобальному ринковому середовищі.

Література:

1. Agriculture and Rural Development.
URL: <http://data.worldbank.org/indicator> (date of application: 01.03.2024).

2. Agriculture global practice discussion paper 10 (January 2016). Agricultural sector risk assessment: methodological guidance for practitioners world bank group report number 100320-glb. World Bank Group

3. Миронова М.Д. Управління ризиками в галузі агропромислового комплексу. *Вісник економіки, права та соціології*. 2015. № 4. С. 31-33.

4. Guohe Qin. Strategic Management of Competitiveness of Producers of Agro-Food Products: dis. ... Doctor of Philosophy: 073 - Management; scientific supervisor. S. Minenko. Kharkiv: DBTU, 2023. 212 p.

НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗРОШУВАНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Гуторов О.І., доктор економічних наук, професор,
Інститут кліматично орієнтованого
сільського господарства, м. Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0688-9413>

Стан розвитку сільського господарства багато в чому залежить від його інвестиційної привабливості. Інвестиції доцільно розглядати як можливість для аграрного сектору економіки підвищити свою стійкість та реорганізувати сільськогосподарське виробництво, вивести на новий рівень якість виробленої продукції і підвищити її конкурентоспроможність [1].

У зв'язку з цим важливо завчасно оцінити інвестиційну привабливість галузі, знизити можливий ризик від інвестування коштів та в максимально короткий строк повернути свої вкладення. Найбільшу інвестиційну привабливість мають земельні ділянки зі сприятливими властивостями ґрунтів і клімату, що мають потенційну можливість забезпечити високі врожаї культур, дозволяють застосовувати сучасні інтенсивні технології та відповідно досягати стабільних економічних показників. На жаль, треба констатувати, що державне фінансування завжди було недостатнім для стійкого розвитку сільського господарства, також немає достатньою мірою розроблених і втілених на практиці державних програм підтримки сільського господарства. Це негативно впливає на рівень раціонального використання земель сільськогосподарського призначення.

Забезпечення інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель слід розглядати як фундаментальну проблему, що потребує більш ґрунтовного розкриття у теоретичному, методологічному та організаційному плані, вирішення якої сприятиме ефективному функціонуванню сільських територій в Україні [2].